

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LI (45)

Štev. (Nº) 19

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

21 de mayo - 21. maja 1992

ZBOR SLS IN KONGRES SKD SKLENILA ZDRUŽITEV

Na 2. kongresu Slovenskih krščanskih demokratov 16. maja v Ljubljani je bila z množičnim odobravanjem izražena volja po pridružitvi zgodovinske SLS, katerega zbor zaupnikov je teden dni prej s 85% večino izrazil isto odločitev. Ta zgodovinska poteza pa je imela dolgo dveletno pripravo.

Kot rečeno, je pred dvema letoma začela misel na združitev, saj je bilo jasno, da imata tako SLS v zdomstvu kot SKD isto idejno podlago. Zato so v obeh strankah posebne komisije začele z redakcijo osnutkov skupnega programa in statutom, ki so bili potrjeni na kongresu.

Kongresa so se v imenu SLS udeležili dr. Peter Klopčič, podnačelnik iz Kanade, ki je tudi v imenu stranke pozdravil udeležence kongresa, dr. Julij Savelli iz Buenos Airesa in Marjan Struna iz Evrope.

Iz programa in statutom, ki jih je kongres sprejel, je razvidno, da se SLS, razdeljena na 5 območij (Evropa, Kanada, ZDA, Argentina z Južno Ameriko, Avstralija), pridruži SKD kot njen del in njena območja imajo iste pravice in dolžnosti

regij, v katere so organizirani Slovenski krščanski demokrati. Predsedniki območij so tudi avtonomni člani Sveta SKD, ki vodi stranko med dvema kongresoma. Na zasedanjih sveta imajo pravico ti predsedniki voliti osebno, po pošti ali pa dati pooblastilo drugemu članu. Prav tako ima dosedanja SLS pravico do mest na kongresu. Območja po svetu so avtonomna, vendar so predstavniki teh podpisali sporazum o koordinaciji in skupnem nastopu. Dosedanje vodstvo SLS bo tudi v prihodnjih mesecih izvedlo popis in vpis članov ter utrdilo organizacijo po okrajih (več okrajev sestavlja območje).

Iz zapisanega je torej razvidno, da imajo člani SLS v zdomstvu — sedaj že člani SKD — svoje predstavnike v vseh telesih stranke: v kongresu, v svetu in v izvršnem odboru (eden izmed podpredsednikov je dosednji načelnik dr. Marko Kremžar).

Predsednik SKD prof. Lojze Peterle je v uvodnem poročilu dejal, da je s pridružitvijo zamejske SLS na nek način konec politične anateme stranke, ki se je v eksilu trudila za odpravo totalitarizma in za samostojno slovensko državo.

Sklepna izjava SKD in SLS

Potem, ko so bili s prvimi svobodnimi volitvami dne 8. aprila 1990 v slovenski domovini po 45 letih komunističnega totalitarizma vzpostavljeni pogoji za demokratični razvoj, čuti SLS v izseljenstvu potrebo, da pri tej dejavnosti sodeluje, saj si je ves čas v emigraciji prizadevala za vzpostavitev demokracije v Sloveniji. Zvesta svoji, zdaj že stoletni, nepretrgani, demokratični in krščanski tradiciji je skupaj z drugimi političnimi strankami predstavljala tisti del naroda v zdomstvu, ki ni klonil pred komunističnim režimom.

SLS je sodelovala v predkongresnih dejavnostih SKD, zlasti pri sestavi razširjenega statuta, ki med drugim določa njeno bodoče sodelovanje v izseljenstvu in zdomstvu, in programa, ki ga navdihujejo iste tradicionalne osnove krščanskega družbenega nauka, bogato izročilo slovenske krščanske socialne misli ter izkušnje modernih krščanskih demokracij v Evropi in drugod po svetu.

Ob tej priložnosti izreka vodstvo SLS, v imenu svojih članov in somišljenikov, iskreno priznanje voditeljem, članom in sodelavcem SKD za ponovno obujanje krščansko demokratičnih idealov v našem narodu. Pogumno in odločilno so sodelovali tako pri demokratizaciji Slovenije kakor pri doseganju slovenske, mednarodno priznane državnosti ter sooblikujejo novo poglavje slovenske politične zgodovine.

Na podlagi gornjih ugotovitev je Zbor zaupnikov SLS v zdomstvu izrazil svojo voljo pridružiti se Slovenskim krščanskim demokratom, kateri to pridružitve sprejemajo na svojem II. Kongresu, dne 16. maja 1992.

Podpisnika izražata svoje globoko prepričanje, da pomeni ta izjava pomemben premik v razširitvi in utrditvi strankinega delovanja, in ne nazadnje, predstavlja tudi pomemben prispevek v povezovanju slovenskega občestva doma in po svetu.

Ljubljana, 16. maja 1992

dr. Marko Kremžar
načelnik SLS v zdomstvu

Lojze Peterle
Predsednik SKD

Glasovanje zbora zaupnikov SLS

	število glasov	%
PREJETI OGDOVORI DO 11. MAJA 1992	114	89
GLASOVALI ZA PRIDRUŽITEV	109	85
GLASOVALI PROTI PRIDRUŽITVI	5	4
NI GLASovalo	14	11

Iz gornjega je razvidno, da je Zbor zaupnikov SLS sklenil z večino glasov naj Načelstvo v okviru omenjenih dokumentov izvede pridružitve Slovenske ljudske stranke v zdomstvu Slovenskim krščanskim demokratom v domovini.

Prof. Peterle obišče Slovence v Argentini

Že večkrat smo Slovenci v Argentini izrazili željo, da bi nas obiskal takratni predsednik vlade RS prof. Lojze Peterle, vendar to ni bilo mogoče. Zdaj pa je vabilo društva Zedinjena Slovenija sprejel in bo prišel med nas 1. julija 1992; v spremstvu bo tudi dr. Andrej Capuder. Pred tem bo

obiskal rojake v Kanadi, pri nas pa se bo pomudil toliko časa, da bo spoznal slovenski živelj v Argentini in se udeležil Dnevoev slovenske kulture.

Točnejše podatke o prihodu in kasnejšem programu bomo objavili v prihodnjih številkah našega lista.

Zdomska SLS se je priključila SKD v Sloveniji

V Ljubljani se je v soboto, 16. maja 1992 vršil II. kongres Slovenskih krščanskih demokratov. V Linhartovi dvorani Cankarjevega doma so se poleg vseh delegatov in funkcionarjev domovinske stranke zbrali številni predstavniki krščanskodemokratiških strank iz Nemčije, Avstralije, Bavarske, Italije, Češke, Nizozemske in Hrvaške. Kot delegati zdomske SLS so bili prisotni dr. Peter Klopčič za Kanado, Marjan Struna za zahodno Evropo in dr. Julij Savelli iz Argentine.

Kongres je izvolil nove strankine funkcionarje, katerim bo še naprej predsedoval prof. Lojze Peterle. Podpredsedniki pa so: Ivan Oman, France Miklavčič, Ivo Bezjak,

Meta Prelesnik in dr. Marko Kremžar. Novi strankin tajnik je Edvard Stanič, predsednik strankinega sveta pa Izidor Rejc.

Na kongresu se je izvršila uradna pridružitve zdomske zgodovinske SLS krščanskim demokratom v Sloveniji. Tozadevno sklepno izjavo je v imenu zdomske SLS prebral dr. Julij Savelli. Izjava je bila sprejeta z dolgotrajnim odobravanjem. Podpis te izjave, ki se je izvršil v stekleni dvorani, pred časnikarsko konferenco, je snemala ljubljanska televizija, ki je v svojem večernem programu o kongresu obširneje poročala.

Dr. Julij Savelli, po telefaksu
Ljubljana, 18. 5. 1992

Od 3. do 7. julija 1992

DNEVI SLOVENSKE KULTURE

V Centro Cultural Gen. San Martín - Av. Corrientes 1551 - Capital Federal

Vsi lepo vabljeni!

ZEDINJENA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO REPUBLIKE SLOVENIJE

TINE DUH

Petdeset let po smrti profesorja Ehrlicha

V torek, 26. maja, mineva 50 let, odkar je komunistična VOS - Varnostna obveščevalna služba - morilska organizacija KPS sredi podgrajskega trikotnika na Strelški ulici v Ljubljani pred Ljubljansko kuhinjo okrog pol osme ure zjutraj ustrelila univ. prof. dr. Lamberta Ehrlicha. Z njim je bil ubit tudi njegov slučajnosti spremljevalec akademik Viktor Rojic. Oba sta bila usmrčena kot narodna izdajalca.

Pečat „narodnega izdajstva“ je KPS prilastila slehernemu Slovincu, ki ni slepo verjel v „osvobodilnost“ oboroženega boja, ki ga je partija vsilila takoj po napadu hitlerjanske Nemčije na Sovjetsko zvezo 22. junija 1941. To pa so takrat bili predvsem protikomunistično usmerjeni slovenski kmetje in velika večina slovenskih katoliških izobražencev, posebno še mlajše generacije univerzitetne mladine in srednješolsko dijaštvo, ki je pred vojno bilo organizirano v SDZ - Slovenski dijaški zvezi in Akademskem klubu „Straži“.

V Akademski zvezi organiziranim katoliškim akademikom je bil duhovni vodja dr. Lambert Ehrlich, profesor na teološki fakulteti ljubljanske univerze. Ehrlicha je posebno zanimalo in tudi skrbelo vdiranje marksistične ideologije v slovenske kulturne kroge, zlasti še na univerzo med akademike, saj je že Lenin večkrat izjavil, da brez vodilnega sodelovanja izobraženstva proletarska revolucija ne more uspeti. Zato je prof. Ehrlich svojo skrb posvečal predvsem akademikom in jih učil razčlenjevati in razumevati vsebino komunističnih letakov, ki so mu jih dan za dnevno prinašali akademiki. Za nedolžnimi, vabljivimi frazami zakrito marksistično propagando je odkrival sicer brihtnim, toda marksističnega nejasnega in zlonamernega izražanja nevesnim mladim akademikom resničen pomen narodoljubnih in človekoljubnih izrazov, ki je za njimi potuhnjeno prežala KPS, ki je vedno imela en sam cilj pred seboj: polastiti se oblasti. S skupino zavednih katoliških akademikov je v nekaj mesecih uspel razčistiti zaradi marksistične infiltracije že precej zatohlo ozračje v društvih po imenu še katoliške Akademске zveze in z isto skupino zmagal tudi v akademskih organizacijah na univerzi sami. Ista skupina akademikov je tudi pričela neizprosno razglabljanje filokomunizem nakaterih člankov iz pravzaprav znanih katoliških literarnih revij, npr. „Dom in svet“, ki je leta 1937 v aprilski številki objavil članek Edvarda Kocbeka: „Razmišljanje o Španiji“. Kocbek je v zvezi s špansko državljansko vojsko trdil, da je „herezija duhovno junaštvo“, stavek, ki ga je škof dr. Gregorij Rožman obsodil kot nasproten katoliškemu verskemu nauku.

Prof. Ehrlich je bil obsojen na smrt že zato, ker si je drznil stopiti na pot KPS in njenim ciljem. Bil je čisto ideološki razlog.

Drugi, nič manj važen razlog kot prvi, je bilo tudi dejstvo, da je prof. Ehrlich bil katoliški duhovnik in je ob vsaki dani priložnosti poudarjal: Poglavitna dolžnost katoliškega duhovnika je širiti in braniti Kristusov nauk, torej božje kraljestvo na zemlji, Marx pa — nasprotno — nasproti temu postavlja „raj na zemlji“, popolno srečo že v tem življenju. Kristusov nauk, katerega glasnik je katoliški duhovnik, opominja človeštvo, da je njegov končni cilj nebo, zato je Marx učil, da „je vera opij za ljudstvo“ in jo je ustvaril kapitalizem, da bi lažje izžemal delavce. Marksizem hoče imeti v oblasti celega človeka, človekovo dušo in telo, ne priznava dvojnosti človeške narave, ne priznava človeške duše in je

zato vera v Boga in onstranstvo nesprejemljiv nasprotnik Marxovega brezboštva.

Prof. Ehrlich je torej moral umreti tudi kot katoliški duhovnik, ker je s širjenjem Kristusovega nauka med ljudstvom odtegoval od marsikdaj dušo slovenskega človeka in ni dopustil vdora dialektičnega materializma v slovensko dušo.

Bil pa je še tretji, politični razlog za obsodbo prof. Ehrlicha na smrt: Ehrlichova zavzetost za suvereno slovensko državo. Dr. Lambert Ehrlich, ki sicer ni bil politik in ni posegal v dnevno politično dogajanje, je kot zaveden Slovenec in dober poznavalec slovenske zgodovine ter izvedenec za vprašanje Slovencev na južnem Koroškem, ob vedno nasilnejšem razvoju jugoslovanske notranje politike ne le v upravni ampak tudi v narodnostni centralizem, ki je potiskal narod čedalje očitneje v počasno pa vztrajno stapljanje slovenstva s srbstvom v nek nov jugoslovanski narod, je ob nagem, nepričakovanem razsulu jugoslovanske države že v prvih dneh maja 1941 svetoval v Ljubljani navzočim na rednih volitvah — 18. decembra 1938 — izvoljenim, torej še zakonitim predstavnikom med tri sosedne sovražne države razkosanim Slovincem organizacijo podtalne slovenske vlade. Ta naj bi se od nekod iz zasedene Slovenije po radiu skušala javiti slovenskim ministrom v jugoslovanski begunski vladi edina zastopnica in predstavica slovenskega naroda, kot edina zakonita slovenska narodna vlada. Če taka predstavitev ne bi bila izvedljiva, saj sta se slovenska ministra prvič javila šele v septembru, naj bi podtalna slovenska vlada navezala stike z zahodnimi zavezniki, kar je bilo veliko lažje. Ponudila bi tem zaveznikom svojo pripravljenost za sodelovanje v mejah obstoječih možnosti, zlasti v poznejši fazi vojnih dogodkov, ko bi se vojno področje približalo jugoslovanskemu in s tem slovenskemu ozemlju. V tem vmesnem času bi slovenski strokovnjaki vseh strok pripravljali načrta za povojno Slovenijo v okviru nove Evrope po zavezniški zmagi. Če bi bila dana priložnost, bi ob koncu sovražnosti ob urejanju Evrope slovenska vlada skušala doseči Zedinjeno Slovenijo bodisi v reorganizirani obnovljeni Jugoslaviji, še raje pa v neodvisni svobodni državi Sloveniji, tudi izven Jugoslavije, vsekakor pa v okviru preurejene demokratske Evrope.

Prof. Ehrlich je torej svetoval pripravljanje samostojne slovenske države, če bi bila možnost stvarno obstajala.

Slovenski predstavniki v Ljubljani so ta nasvet odbili z utemeljitvijo, da vztrajajo na „pravni kontinuiteti jugoslovanske države“. Pri tej odločitvi se niso ozirali ne na nezakonitost in protiustavnost pučistične, torej uporniške vlade ne na brezupen položaj ogblavljenega in razkosanega slovenskega naroda, ki so ga zlasti Nemci že preganjali z namenom popolnega iztrebljenja.

KPS pa se je — nasprotno — poživžgala na „pravno kontinuiteto Jugoslavije“, ni se ozirala ne na haške ne na kake druge mednarodne konvencije o vojskovanju, postavila je pred koristi naroda svoje strankarske koristi — absolutno partijsko oblast; dikaturu proletariata — in je za ta cilj med revolucijo in še po njej pomorila desetisoče Slovencev.

Profesorja Ehrlicha se ob 50. obletnici smrti spominjamo ne le kot svetniškega duhovnika, dobrotnika ubogih, znanstvenika itd., ampak tudi kot očeta ideje samostojne slovenske države in s tem vidca slovenske bodočnosti.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Predsednik se je vrnil s potovanja po bližnjem vzhodu. Pač, kaj preveč darov ni prinesel; doma pa se je znašel s kaj zapletenim položajem in se celo razhudil, da čim se odstrani, že mu skuhaajo kako težko. Zato je takoj po prihodu kar v prostorih letališča Ezeiza sklical zasedanje vlade in izdal ostre odloke, naj se vendar že neha ta kanibalizem, ki samo škodi ugledu vlade in tudi ugledu države.

ARABSKI ZAPLETI

In glej, kakšno naključje. Medtem ko je predsednik obiskoval arabske države, se je tukaj razpasla afera „arabian connection“. Primer terorista, prodajalca orožja in narokotrafikanta (Al Kassar), ki je v rekordnem času dobil argentinsko državljanstvo, je globoko odjeknila. V raziskavi so padle visoke glave, med njimi sodnik, ki je državljanstvo podelil, direktor migracijske ustanove ter predstavniki varnostnih organov, ki so svoj čas to zapleteno osebnost orisali kot nedolžno ovco.

Jeza predsednika in zaskrbljenost v resnih vladnih krogih pa ima svoj izvor v domnevi, da vse te zadeve prihajajo na dan zaradi hudega notranjega boja v menemističnih vrstah. Gre za porcije oblasti in vsak hoče večji del, za kar nakopiti na glavo sosedo čim večjo količino masla. Ker pa tega ne primanjkuje (je že pač takšna okoliščina te vlade), so afele na dnevnem redu.

Isti izvor ima baje tudi zadeva okoli cenzure, ki jo je sodna zbornica izvedla nad TV programom humorista Tato Boresa, ko mu je prepovedala, da bi imenoval zloglasno sodnico Servini de Cubría. Jeza v predsedniškem krogu je narasla, ker se je okoli tega, na videz melopomembnega dogodka, zbesnela huda protivladna kampanja za svobodo mnenja in svobodo tiska, katerega jamči argentinska ustava.

Zadeva je namreč ta, da je zadnje čase s strani mnogih menemističnih skupin, organiziranih zlasti okoli državne ATC (kanala 7) in uradnih tiskovnih agencij, bila v teku huda kampanja proti neodvisnemu časnikarstvu zaradi raznih kritik proti vladi in odkrivanja primerov korupcije.

Po drugi strani je uboga (?) sodnica Servini de Cubría žela toliko antipatij s svojim nerazumljivim postopanjem, da se je nad njeno glavo raznesla vsa nevihta potlačene jeze. In še, da se je prav te dni pokazalo, da je obtožena in doslej ne sojena svakinja predsednika, Amira Yoma res imela zapletene povezave z oспорavanim Al Kassarjem.

BOMBE NA RADIKALE

Te afele prihajajo na dan v trenutku, ko se rešujejo ključna vprašanja okoli ustavne reforme, ki naj bi Menemu odprla pot do ponovne predsedniške kandidature. V to so vloženi najboljši vladni upi in vsaka sumnja korupcije, vsaka afera okoli te zadeve predsedniku dokazuje, da stvar ne bo tako lahka, kot bi si on želel. Zato taka jeza na bojujoče se skupine in ostri ukazi miru. Pravzaprav bi problem korupcije sam po sebi ne bil zanimiv, če bi z njim ne bilo povezano vprašanje ugleda in možnosti, da te afele prekrizajo načrte ponovne izvolitve. Ali: korupcija sme obstajati, a pod pogojem, da se ne vidi. Da se je ta problem ugleda predsednika in vlade še bolj poostril, je ta teden prišlo do dveh novih udarcev. Prvi s strani Cerkve: papež Janez Pavel II. je v posebni avdijenci sprejel argentinskega ministra za socialno skrbstvo. In da ne bi ostalo dvoma, na koga je meril, ko je ob sprejemu novega argentinskega poslanika v Vatikanu

zahteval večjo socialno skrb za najrevnejše sloje, je to zahtevo ponovil tudi to pot. A s tem ni spravil v težavo le vlado, marveč tudi tisti del argentinske hierarhije, ki je ob prejšnji priliki trdila, da se papeževe besede niso nanašale na Argentino in njeno vlado.

Drug problem je bila ostra izjava radikalne stranke, ki je kritizirala vlado zaradi vse te zadeve korupcije in trdila, da se dejansko večina obtožb ne razčisti in krivci niso kaznovani. Vlada je to izjavo sprejela kot bojno napoved in peronizem je še ostrejšo odgovoril in metal na radikale krivdo težkega gospodarskega in socialnega stanja, v katerem se nahaja država. Seveda v teh izjavah nikdar ni iskati logike, marveč le dialektiko političnega boja. Ob vsem tem pa ostaja odprto vprašanje, kaj bo storil predsednik, če se dialog z radikali izjalovi in v kongresu prva opozicijska stranka ne bi pristala na ustavno reformo. Za sklicanje ustavodajne skupščine je potrebno pozitivno mnenje dveh tretjin poslancev in senatorjev. Brez radikalizma pa o tem številu ni govora. In radikalizma ne more nihče prisiliti, tudi če bi domnevni plebisciti, ki jih peronizem meni sklicati po državi, pokazali močno ljudsko voljo v prid spremembe ustave in ponove predsednikove kandidature.

Da pa je bila mera težav polna, so te dni neznanzi položili bombo pred enim izmed centrov radikalne stranke. Eksplozija je prostor hudo poškodovala, ni pa bilo žrtev. Atentat, ki ga splošno pripisujejo ekstremnim peronističnim elementom, je združil sicer razpršeno radikalno stranko, ki se že čuti zmagovito na prihodnjih volitvah senatorja za prestolnico.

BREZ UPA ZMAGE

Na tem mestu smo že govorili o položaju v političnih strankah tako na desnici kot na levi. To pot le hiter pogled v stranko, ki nam je bila vedno draga, čeprav smo večkrat z nezaupanjem sledili njenim mahajočim korakom in njeni atomizaciji. Gre za krščansko demokracijo, ki se je končno odločila, da v prestolnici in za senatorske volitve nastopi samostojno. Očividno je razvoj prišel do dna in sedaj se poraja nov zagon, ki išče pot „vstajenja“, čeprav je za to potrebno mnogo več kot samo namen. Morda bi bil potreben pravi čudež.

Tako ali drugače, kar je ostalo od stranke v njenih organskih strukturah, se je odločilo za samostojen nastop in tudi že določilo kandidata — izvenstrankarsko osebnost (po najnovejši politični modi). Pa je to imenovanje prineslo nove težave. Kandidat je odstopil in na to mesto je bila imenovana dolgoletna članica stranke — Marta Noce.

Znana v argentinskih katoliških krogih (dolgo let voditeljica Katoliške akcije), časnikarica katoliških dnevnikov (Esquiu in soudeležena v najnovejšem časnikarskem poizkusu „Camino nuevo“), socialna delavka in ženska z najboljšimi zvezami v večjem delu argentinske hierarhije, se je spravila „bojevati boj brez upa zmage“. Pravzaprav je edini cilj, ki so si ga zaenkrat postavili krščanski demokrati, zboljšati kaj beraške rezultate zadnjih samostojnih nastopov. To bi bil temeljni kamen, na katerem bi gradili nadaljnje delo. In pot je pravilna — po trdnih katoliških principih.

Da je v tem pisanju mnogo osebne simpatije? Gotovo! Marta Noce, najnovejša kandidatinja krščanske demokracije za senatorico je, poleg drugega, dolgoletna prijateljica in sodelavka avtorja teh vrstic. Naj se mu torej dovoli ta skromen izraz priznanja.

Papež je spet obiskal slovensko zemljo. Lani je bil na Koroškem, letos pa na Primorskem, v Trstu in v Gorici.

Svoje romanje je pričel v Ogleju, kjer je tekla zibelka slovenskemu krščanstvu v srednjem veku. Potem pa je opravil dušnopastirski obisk v Trstu, ki bi ga nekateri radi naredili za „italianissimo“, a papež Janez Pavel II. je odločno poudaril mnogonarodni položaj Trsta in Gorice. Papež je spodbujal Tržačane, naj vztrajajo „z naporom za odpravo težav in z zavzemanjem za odkrito in solidarnostno sožitje med vsemi komponentami vaše mestne skupnosti“. Dejal je, naj bo Trst mesto dialoga, da se ustvari „tak Trst, kakršen bi moral biti, pa še ni!“

Slovenščina je prišla do izraza pri bogoslužju, pri berilu iz Razodetja, dveh prošnjah vernikov. Združeni pevski zbori pod vodstvom Edija Raceta so zapeli daritveno pesem Oče večni ter obhajilno Blagoslovi nas Zveličar; tudi je papež Janez Pavel II. pozdravil vernike v slovenščini (in tudi v nemščini in hrvaščini), pa ni bilo nobenega škandala, čeprav so italijanski nacionalisti obljubljali.

Žal pa ni bilo na tem romanju veliko vernikov iz osrednje države Slovenije, le iz obrobni župnij je prišlo malo ver-

PAPEŽ V TRSTU IN GORICI

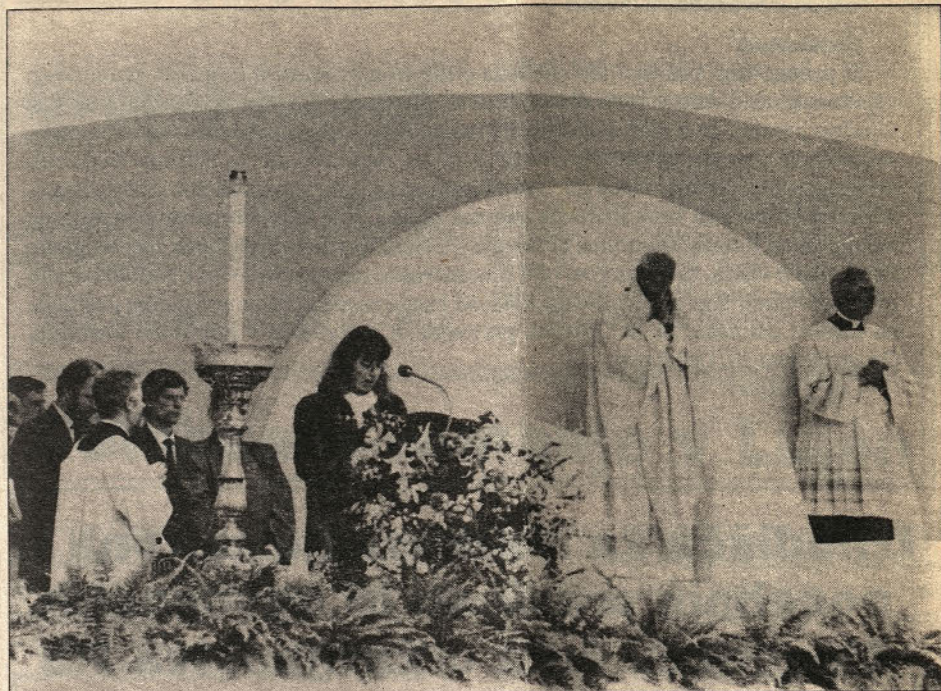
nikov.

Tudi pozneje, pri obisku tržaških političnih oblasti je papež večkrat omenjal slovensko manjšino in pozival vse prebivalce k strpnosti.

Pozneje je papež obiskal tudi Gorico, kjer je maševal na Travniku. Nadškof Bellomi je papeža pozdravil tudi v slovenščini. S papežem je somaševal tudi koprski škof Pirihi, v slovenščini pa so bili tudi berilo, prošnje in pesmi med mašo. Papežev nagovor v slovenščini smo že objavili v prejšnji številki. Svoj obisk Gorice je sklenil papež še z molitvijo pred podobo svetogorske Marije, ki so jo za to priliko pripejali v Gorico. Med tem obiskom je tudi sprejel ljubljanskega župana inž. Strgarja, ki ga je spet povabil v Slovenijo.

Poleg drugih obiskov v Vidmu in Pordenoneju je papež obiskal še vojaško pokopališče iz prve svetovne vojske v Doberdolu, preden je odletel nazaj v Vatikan.

Prinašamo nekaj slik s tega obiska, ki smo jih povzeli po Primorskem dnevniku.

Na trgu Unità v Trstu je bil postavljen oltar, pri katerem je Liljana Filipič brala tretjo prošnjo vernikov v slovenščini.

K obhajilu so pristopile tudi slovenske vernice, oblečene v domačo kraško nošo.

Papež je prisrčno stisnil roko deželnemu svetovalcu Bojanu Brezigarju, ki se mu je zahvalil za odločne in spodbudne besede.

Pismo predsedniku SKD

Buenos Aires, 16. maja 1992

Dragi gospod Peterle!

Po sklepu Zbora zaupnikov SLS in II. kongresa SKD sprejemate v svoje roke odgovornost za ohranjanje, poglobljanje in rast krščanske družbene zamisli v vsem slovenskem narodnem občestvu, s tem pa tudi čast, da nadaljujete stoletno tradicijo, katero je doslej zvesto gojila Slovenska ljudska stranka.

Baklja, ki jo prejemate, se je vnela ob kresu katoliških shodov v prejšnjem stoletju in prehajala po volji slovenskega ljudstva, kljub viharjem, iz rod v rod. Karel Klun, prvi načelnik SLS, je nakazal stranki smer v smislu cerkvenega družbenega nauka, izročil njeno plamenico Ivanu Šuštersiču, ta pa Antonu Korošcu, za katerim jo je za kratek čas varoval France Kulovec; nato jo je rešil v begunstvo Miha Krek ter predal Milošu Staretu; po njegovi smrti sem jo po odločitvi Zbora zaupnikov stranke prejel jaz, ki jo ob izpolnitvi svojega mandata ter po sklepu istega Zbora ter Kongresa SKD, izročam Vam. Tako se vrača njen plamen spet v središče slovenske domovine, od koder ga je nasilje sicer preganjalo, a ga ni moglo ugasniti.

Trdno upam, da bo tudi v prihodnje stranka demokratično služila svojemu narodu v skladu s krščanskim družbenim naukom, da bo plamenica v Vaših rokah svetila jasno in pogumno ter da bo njena luč segala do zadnjega kraja na svetu, kjer živi slovenski rod.

Pri tem naj Vam, ter vsem sodelavcem in članom SKD pomaga On, ki je Vir vse resnice, dobrote in pravice.

Bog živi!

dr. Marko Kremžar

Pismo je bilo tudi prebrano na 2. kongresu SKD in izzvalo navdušen aplavz.

Slovenija in ZN

Dne 23. junija bo zasedala generalna skupščina Združenih narodov in takrat bo zelo verjetno na dnevnem redu vprašanje slovenskega članstva. Slovenski diplomati so že navezali stike s članicami Varnostnega sveta, da ne bi prišlo do kakih neljubih zapletov. V ta namen je tudi Slovenija zaprosila za status gostje v gibanju neuvrščenih, ki ima v maju ministerski sestanek v Indoneziji. (S tem bi si skušala zagotoviti glas neuvrščenih v ZN).

Če računamo na sprejetje v ZN, pomeni, da bo RS lahko sprejeta še v razne mednarodne organizacije, ki spadajo pod okrilje ZN. Posebno se zanima za naslednje:

- WHO: svetova zdravstvena organizacija
- ILO: mednarodna organizacija dela
- FAO: organizacija za prehrano in poljedelstvo
- UNESCO: organizacija ZN za vzgojo, znanost in kulturo
- UNICEF: sklad ZN za pomoč otrokom
- ICAO: mednarodna organizacija za civilno letalstvo
- IPU: mednarodna poštna zveza
- ITU: mednarodna zveza za komunikacije
- WMO: svetovna meteorološka organizacija

- WIPO: svetovna organizacija za intelektualno lastnino
- AIEA: mednarodna agencija za jedrsko energijo
- UNIDO: organizacija ZN za industrijski razvoj
- UNDP: razvojni program ZN
- GATT: splošni trgovinski in tarifni sporazum
- IMF: mednarodni monetarni sklad
- IBED: svetovna banka za obnovo in razvoj
- IBC: mednarodna finančna korporacija

Seveda vse to ni zastoj. Za članstvo v vsaki izmed organizacij je treba računati na letno kotizacijo (poravnava stroškov) v višini med 30 do 40 tisoč dolarjev. Vladni krogi so računali, da bo Slovenija morala za kotizacije letno odšteti kakih 300 tisoč dolarjev. Če pa že govorimo o stroških, se je pa treba spomniti na delovanje v sklopu varnostne konference KVSE, kateri je treba prispevati letno 100 tisoč dolarjev.

Pa še to: Danes „stara“ (druga, ne prva) Jugoslavija je zapustila OZN „nekaj“ neporavnanih računov: približno 3 milijone dolarjev. Od tega dolga bo morala Slovenija, kot njen nujen dedič plačati 600 tisoč dolarjev. — Zapuščina, ki se je vsak brani...

G. Tine Debeljak
urednik Svobodne Slovenije

Spoštovani!

V prilogi Vam pošiljam izhodišča za oblikovanje zakona o posebnih pravicah in ugodnostih Slovencev brez državljanstva Republike Slovenije (osnutek) in Vas vljudo prosim, da z njim seznanite članstvo svoje organizacije oz. svoje slovenske prijatelje in znanke. To je delovno gradivo za razpravo oz. za zbiranje dodatnih predlogov in pripomb; vlada ga še ni obravnavala, zato je popolnoma odprto in nezavezujoče pa tudi brez ustrezne pravne oblike. Ker izdajo omenjenega zakona nalaga nova ustava Republike Slovenije (5. člen), bo moral postopek teči ne glede na menjava vlade, zato Vas pozivam h konstruktivnemu prispevku k sooblikovanju in dozorevanju tega pomembnega akta od vsega začetka. Pisne pripombe pošiljajte na naslov: Ministrstvo za Slovence po svetu in narodnosti v Republiki Sloveniji, Gregorčičeva 20, Ljubljana.

Lep pozdrav!

dr. Janez Dular

Minister za Slovence po svetu in narodnosti v Sloveniji

Ljubljana, 4. 5. 1992

Izhodišča za oblikovanje zakona o posebnih pravicah in ugodnostih Slovencev brez državljanstva RS

Pripravo in sprejem zakona naroča nova Ustava RS v svojem 5. členu, njegov namen pa je po eni strani pomagati pri ohranjanju kulturne identitete Slovencev po svetu, po drugi strani pa krepi njihovo navezanost na staro domovino in se solidarizirati z njo ter z njenimi političnimi, gospodarskimi in drugimi interesi. Pobudo odločno podpira tudi Svetovni slovenski kongres.

Po dosedanjih razpravah o tej temi prevladuje stališče, naj bo težišče novega zakona v določanju meril, procedur in organov, formalno pristojnih za podeljevanje oziroma uradno priznavanje statusa „Slovenec brez državljanstva RS“ in za izdajanje ustreznih potrdil ali izkaznic o takem statusu. Glede tega bi moral biti zakon zadosti natančen in izčrpen, medtem ko bi se pri določanju posebnih pravic in ugodnosti za ljudi s tem statusom za zdaj lahko omejili na nekatere, v tem trenutku zadosti jasne, nesporne in uresničljive možnosti, pozneje pa bi lahko (glede na dozorelost idej in glede na smotrnost in finančno ali organizacijsko uresničljivost) dodajali nove pravice ali ugodnosti, in sicer kot dopolnila k temu zakonu ali kot posebne določbe poznejših področnih zakonov (npr. o carinskih olajšavah). Zakon bi moral ostati v tej smeri odprt.

Ta zakon ne bo urejal pravic tistih Slovencev po svetu, ki že imajo državljanstvo RS. Ti so pač v vsem enakopravni z drugimi državljani RS, le uresničevanje njihovih pravic je seveda odvisno od njihove osebne zavzetosti in od tehničnih okoliščin (npr. udeležbe na volitvah).

Ta zakon naj razširi ugodnosti, prvič kodifikacije z novim Zakonom o državljanstvu (1991, čl. 12, 14, 41), z jasnejšim določanjem meril pa lahko tudi olajša uresničevanje samega Zakona o državljanstvu. V pravni kategoriji „tujci“ (gl. Zakon o tujcih, 1991), obsegajoči vse nedržavljanke RS, izloča posebno podмноžico nedržavljanov RS slovenske narodnosti in predvideva za njene člane ugodnejše obravnavanje kakor za druge tujce, čeprav jim ne daje vseh pravic, ki jih imajo državljani RS (ne daje npr. volilne pravice).

Krog upravičencev sestavljajo pripadniki (fizične osebe) slovenskega naroda brez državljanstva RS; ti so bodisi slovenski zamejci (slovenski prebivalci uradno priznanih ali vsaj strokovno ugotovljenih območij avtohtone slovenske navzočnosti v obmejnih območjih Madžarske, Avstrije, Italije in Hrvaške) bodisi slovenski izseljenci (tuji državljani slovenskega rodu, rojeni na območju današnje RS ali na omenjenih obmejnih območjih sosednjih držav, torej izseljenci iz slovenskega zamejstva), po premisleku pa najbrž tudi njihovi neposredni potomci, če izpolnjujejo dodatne pogoje (predvsem znanje slovenščine ipd.). Formalni status Slovencev brez državljanstva RS bo vsaj nekoliko olajšal položaj tistih Slovencev po svetu, ki živijo v državah, nasprotujočih privzemanju dvojnega državljanstva.

Predlagani zakon bi za zdaj določal tele vrste in obseg posebnih pravic in ugodnosti:

- Slovenci brez državljanstva RS imajo pri izpolnjevanju enakih drugih pogojev na območju RS prednost pred drugimi tujci (= osebami brez državljanstva RS), kadar gre npr. za zaposlovanje (prim. Zakon o zaposlovanju tujcev), stipendiranje, pridobivanje stvarnih pravic na nepremičninah (nakup, najem), koncesije, nakup delnic (prim. Zakon o lastniškem preoblikovanju podjetij, čl. 4, 29 ter Predlog za izdajo, str. 6, 2. odst.), pridobivanju dovoljenja za stalno bivanje, sprejemanje beguncev idr.

- Poleg tega jim zagotavljamo ugodnejše cene izdelkov ali storitev (izenačenje z državljani RS ali „vmesna stopnja“), npr. v hotelih, javnih vzgojnih, izobraževalnih, kulturnih in informacijskih zavodih (solnina, objava malih oglasov, vstopnice za prireditve, muzeje ipd.); imajo pravico do enako pravnega konkuriranja pri javnih razpisih za kulturne in raziskovalne projekte in akcije (npr. nastopanje na filmskih ali gledaliških festivalih, glasbenih ipd. tekmovanjih, bralnih značkah, pisanju učbenikov).

Pri uveljavljanju vseh omenjenih pravic se mora upravičenec izkazati s posebnim potrdilom oziroma izkaznico, priloženo temu potnemu listu.

Potrdila oziroma izkaznice izdaja državni organ RS, pristojen za notranje zadeve (oddelek za tujce?) na podlagi pisne prošnje in prilog. Prošnja mora vsebovati izrecno izjavo, da se prosilec ima za pripadnika slovenskega naroda. Prosilci, rojeni na območju današnje RS, morajo prošnji priložiti kopijo veljavnega potnega lista (s podatki o kraju rojstva); Slovenci brez državljanstva RS, živeči v zamejstvu, morajo poleg tega priložiti potrdilo o znanju slovenščine (zadostalo bi tudi spričevalo o končani šoli s slovenskim učnim jezikom ali dvojezične šole) ali o aktivnem članstvu v slovenskem društvu ali organizaciji ali dokazilo o večletni naročenosti na slovenske časopise, knjižne zbirke (npr. mohorjeve) ipd.; otroci slovenskih izseljencev z območja današnje RS ali z območja zamejstva oziroma otroci tujcev z že priznanim statusom Slovencev brez državljanstva RS morajo poleg kopije potnega lista in potrdila o znanju slovenščine priložiti še rojstni list.

Organ, ki izdaja potrdila o statusu Slovencev brez državljanstva RS, vodi tudi evidenco.

Status Slovencev brez državljanstva RS preneha s smrtjo, s pridobitvijo državljanstva RS ali z odvzemom v primeru ugotovitve neveljavnosti oziroma lažnosti dokazil, priloženih prošnji; status Slovencev brez državljanstva RS ne more pridobiti oseba, ki je kdaj po letu 1945 podala izrecno izjavo o pripadnosti drugemu narodu. Črtanje iz evidence oziroma odvzem potrdila/izkaznice opravi isti organ kakor pri podelitvi statusa.

TOMAŽ BRATE

Prenavljanje mesta mrtvih

Na slovesnosti ob podelitvi Plečnikovih nagrad za leto 1992 (13. aprila 1992) je predsednik sklada arhitekta Jožeta Plečnika, ljubljanski župan Jože Strgar, uvodoma izpostavil pomen in odgovornost tako stroke, kot tudi prebivalcev, za mesto, ki se imenuje „Plečnikova Ljubljana“; slavnostni govorec dr. Emilijan Cevc pa je govoril predvsem o relacijah, ki jih arhitektura kot posoda umetnosti vzpostavlja do ostalih por življenja, tako kulturno umetnostnih, kot tudi tistih trivialnejših. Odločitev žirije, podeliti le tri Plečnikove medalje (ter nobene nagrade) je nedvomno povezana tudi z občutno zmanjšano graditeljsko dejavnostjo v zadnjih letih. Hrati pa tematsko zaključen krog arhitekturne prenovе reaktualizira zavest, da se precejšen del današnjih arhitekturnih realizacij vrti okrog posegov v že formirano dediščino.

Arhitekt Milan Mihelič, (ki je Plečnikovo medaljo iz moralnih razlogov zavrnil) pripada starejši generaciji (rojen 1925) slovenskih arhitektov. V delu, ki mu je žirija podelila Plečnikovo medaljo — prenova hiše Gornji trg 24 v Ljubljani — se arhitekt Mihelič podreja relativno anonimni gradbeni strukturi. Tako je prenova same fizične pojavnosti objekta reducirana na konzervatorska vodila, ustvarjalni duh avtorja pa se izrazi v formiranju in oblikovanju novega javnega prostora, prehodnega in povezovalnega atrija. Ta nov mestni prostor je po mnenju žirije kljub izvirnosti nevsiljiv, z ambientalnimi kvaliteta, namenjenimi javnemu dosežku prenovе v starih mestnih delih.

Ime Boris Podrecca je med letošnjimi Plečnikovimi nagradenci gotovo najbolj znano v mednarodnih arhitekturnih krogih. Gre za ustvarjalca slovenske narodnosti, katerega ustvarjalni naslov je Dunaj, glede na krog delovanja pa bi ga lahko označili kot državljana sveta. Nagrajeno delo, Tartinijev trg v Piranu, predstavlja tretjino njegovega ciklusa „Tri mesta - trije trgi“, zasnove preoblikovanja tržnih površin v treh različnih kulturno-geografskih okoljih prostora srednje Evrope. Gre za severovzhodno italijansko mestece Sacile, avstrijski Salzburg ter najlepši del slovenske obale — Piran.

Prenova poznobaročnega dvorca, imenovanega tudi Cekinov grad, v prostore Muzeja novejše zgodovine Slovencev je

tretje delo, nagrajeno s Plečnikovo medaljo 1992. Avtor, arhitekt Jurij Kobe pripada tisti generaciji slovenskih arhitektov, ki se je formirala skozi teoretsko misel na prelo-mu sedemdesetih let.

Prenova objekta, ki bo v bodoče gostil „muzej novejši narodove zgodovine“, bi lahko razdelila v tri nagovore: razstavne dvorane so vzpostavljane primarne podobne prostorov, ki so tokrat tehnično opremljeni za povsem določen namen, skoraj klasičen konzervatorski poseg torej. Prostor muzejskega počitka in vstopanja, avle in stopnišče, pripovedujejo zgodbo o intinimem arhitektovem razumevanju zgodovine in karakterja prostora, pa tako najdemo ambiente, ki si v sosledju prostora sicer sledijo, v zaporedju arhitekturnih doživetij pa predstavljajo radikalne reze med parcialnimi zasnovami celote; novo v starem torej. Končno pa prenova Cekinovega gradu obsega tudi dodatne novogradnje, komunikacijsko vertikalo ter administraciji namenjeno podstrešje, pri katerih gre za izrazno poetiko novodobne graditeljske umetnosti.

Študentska Plečnikova nagrada je bila letos podeljena, bolj kot ideji ali formi — akciji. Ira Zorko in Valentin Gorencič sta v bistvu organizirala „preiskusno“ realizacijo skoraj že stoletje stare ideje o pešaškem mostu čez Ljubljano. Gre za svežo idejo, da se konstrukcija, uporabljena pri obnovi Tromostovja in Čevljarskega mostu uporabi kot glavnina začasnega, testnega mostu za pešce.

Arhitektka Marjana Eileta, dobitnika letošnjega Plečnikovega priznanja je žirija nagradila za njegove realizacije in nasploh delovanje med Slovenci v Argentini. Eileta, ki je po drugi svetovni vojni zapustil domovino in doštudiral arhitekturo v Buenos Airesu, je namreč eden vodilnih arhitektov slovenske skupnosti v Argentini. Ob avtorstvu številnih objektov, namenjenih ohranjanju določene kulture v tujini (Slovenski dom v Buenos Airesu...), je dobitnik Plečnikovega priznanja z zasnovami stanovanjskih objektov Slovencev v Argentini poskušal v tamkajšnjih geografskih in kulturnih okoljih ohraniti pristnost tistega, kar je temu tipu slovenske arhitekture lastno.

Prenova ene najbolj znanih Plečnikovih stvaritev, pokopališkega kompleksa na Ljubljani Nad. na 5. str.

29. literarna nagrada „Vstajenje“ za leto 1992

Komisija literarne nagrade „Vstajenje“, ki jo sestavljajo prof. Zorko Harej, prof. Martin Jevnikar, urednik Mladike Marij Maver, pesnica Ljubka Šorli in prof. Zora Tavčar, se je sestala dne 18. aprila 1992 v Trstu na sedežu Slovenske prosvete in pregledala 22 knjig, ki so jih v preteklem letu izdali zamejski in zdomski pesniki, pisatelji in strokovnjaki. Po temeljiti presoji se je soglasno odločila, da podeli literarno nagrado „Vstajenje“ za leto 1991 knjigi Vinka Oslaka Saj ni bilo nikoli drugače (Iz dnevnika 1978-1979), ki je izšla pri Mohorjevi družbi v Celovcu 1991.

Dnevnik Vinka Oslaka sega v sedemdeseta in osemdeseta leta, ko se je bil iz mladostnega marksizma že prebil v prepričano krščanstvo. Dejansko je to bila ilegalna literatura, saj je avtor že takrat odločno odklanjal tako marksizem kot filozofijo ter komunizem kot politično obliko. Oslaku v dnevniku ne gre toliko za zapisovanje privatnega doživljanja, ampak za soočenje s časom zunaj njega. Pri tem ga je spremljala na eni strani ostra socialna

občutljivost (sam je okusil tudi rudarsko delo), na drugi pa prav tako močna etična občutljivost. Prav čut za etos ga dela izjemnega med povojnimi slovenskimi mlajšimi pisci. Kar pa daje tej zlahtni vsebini posebno ceno, je stil. Oslakov stil je bistven, brez lepotečenj, a zelo rezek, jasen in učinkovit, nagnjen k ironiji in paradoksu. K temu je dodati še Oslakovo kulturno razgledanost, od tehnike do filozofije, ki je njegova posebna ljubezen. Skratka, Oslakov dnevnik spada po svoji vsebinski in stilni zlahtnosti med najboljše, kar je v preteklem letu ustvarilo slovensko pero. Pripovedovanje je osebno prizadeto, človečansko in na umetniški višini. Jezik je svež, živ, nazoren. Iz dnevnikov odmeva tržaško zamejstvo, na katero veže pisatelja prijateljstvo z Lojzom Rebulo, študijski dnevi Drame, urejanje Celovskega zvona, kulturne prireditve.

Denar za nagrado je tudi letos podelila Hranilnica in posojilnica na Opčinah.

Za literarno nagrado „Vstajenje“

Martin Jevnikar, predsednik

NOVICE IZ SLOVENIJE

BEOGRAD, Srbija — Prostore dopisništva Radia Slovenija v Beogradu sta zasedla dva bivša uslužbenca kasetne produkcije TV Slovenije. Prostori so že od leta 1970 last Radia; zdaj obe častnikarki sploh ne moreta delati v njih, kjer je tudi vsa oprema. Bivša uslužbenca imata sedaj trgovsko družbo, ki prodaja košare, karnise in predmete iz rogoznice. Zaenkrat Radio Slovenija še ni dobila nobene podpore s sodišča.

LJUBLJANA — Zaupni tovar iz Slovenije bo spet prevažal DHL, ki je ustanovil svojo lastno podjetje v Ljubljani. Z Brnika ga bodo odvažali na Dunaj z letalom, ki so ga najeli novemu slovenskemu zračnemu prevozniku Solinair. DHL je že prej imelo predstavništvo v Ljubljani, ki je pokrivalo celotno Jugoslavijo. Generalni direktor za Slovenijo je John Stvaropoulos.

LJUBLJANA — Ljubljansko Delo je objavilo tridelni podlistek Walterja Lukana o dr. Janezu Kreku. Ob koncu je citirana bibliografija, med katero je zaznati tudi Srce v sredini dr. Vinka Brumna, izdano v našem Buenos Airesu.

LJUBLJANA — Zbrane pesmi o Mačku Muriju Kajetana Koviča so izšle tudi na laserski plošči v izvedbi Nece Falk; pesmi je uglasbil Jarko Novak.

LJUBLJANA — Za marčevsko povišico cen, ki je bila v povprečju 11,5%, so obdolžili predvsem skok cen sadja, zdravil, obutev, tekstilnih izdelkov, rib in stanovanjskih storitev. V zadnjih dvanajstih mesecih so se cene podražila za 304%.

LJUBLJANA — Društvo glasbenih umetnikov Slovenije je podelilo letošnje Bettetove nagrade in listine. Nagradi sta dobila violinistka Nada Jevdjenijevič-Brandl in tenorist Rajko Koritnik, listini za zgledno sodelovanje z društvom pa mesto Ljubljana in dr. Nikolaus Fhedoroff, vodja programa ORF v Celovcu.

LJUBLJANA — Slovenija še nima svoje oznake. Mednarodna agencija za standardizacijo je še lani dala soglasje za tričrkovno SLO. Zdaj pa je sporočila slovenskemu ministru za znanost in tehnologijo, da je odobrila dvočrkovno SI, SLO pa še niso potrdili. Zato predlaga dve novi: SNV ali SIA. Kljub temu bo Slovenija vztrajala pri prvotni zahtevi in bo skušala obdržati sedanjo SLO, ki se je že kar udomačila in so jo uporabili pri nekaterih mednarodnih dokumentih.

BLD — Prvo odprto prevenstvo Slovenije v mešanju pijač je proglasilo Avstrija Fiatuseya Gladstona za zmagovalca. V posameznih kategorijah (koktajli pred jedjo, po kosilu in dolge pijače) pa so zmagali slovenski barmani.

LJUBLJANA — Pravnih oseb v gospodarstvu je bilo v Ljubljani lani registriranih okoli 7.000. Od teh jih je le 60% predstavilo letni obračun; ostalim tega ni bilo treba, ker niso imeli prometa na žiro računih. Sicer pa je med njimi ogromna večina takih, ki imajo le lastnika in morda enega delav-

ca ali pa so bila preventivno ustanovljena: če bi lastnik ostal brez službe v družbenih podjetjih. Nekaj čez 500 zasebnih podjetij je predstavil obračun z izgubo.

LJUBLJANA — Britanski svet je začel z delovanjem v tretjem nadstropju nebotičnika v Ljubljani. To je 95. Center Britanskega sveta v svetu in prva vez med Veliko Britanijo in Republiko Slovenijo. Zaenkrat bo podpiral poučevanje angleškega jezika v Sloveniji, kasneje bodo odprli urad za posredovanje informacij s področja kulture, znanosti in šolstva, za prihodnje leto pa mislijo že odpreti inštitut za poučevanje angleščine.

PIRAN — 300-letnico rojstva mojstra Giuseppeja Tartinija so letos praznovali z velikimi prireditvami, kar pa ni motilo nepridipravov, da so kipu, ki spominja na velikega violinista, že večkrat ukradli violinski lok.

LJUBLJANA — Mednarodna certifikalna konferenca (International Certificate Conference), ki združuje priznane strokovnjake lingviste, je zasedala v hotelu Unionu. Med 11. državami članicami (Slovenija je to že od predlanskega leta), je tekel pogovor o pripravi na izpite iz aktivnega znanja tujih jezikov za spričevala, ki jih v vseh teh državah priznavajo.

LJUBLJANA — Na novih registrskih tablicah se grbi hitro odlepajo, ker niso prelakirani. Nove grbe dobijo na občinskem sedežu, kjer so jim tudi dali novo tablico.

MONTREAL, Kanada — Med desetimi ustanovnimi članicami Svetovnega inštituta za računalniško izmenjavo podatkov je tudi Slovenija. Na aprilski ustanovni konferenci so slovenskega predstavnika izvolili celo v odbor direktorjev UN/Edificat.

MULJAVA — Nagrado Kresnik za najboljši slovenski roman, bodo pri Društvu slovenskih pisateljev podelili 20. junija na Muljavi. Lansko leto so prvič podelili nagrado in sicer Lojzetu Kovačiču za Kristalni čas.

IDRIJA — Čipkarska šola deluje že 115 let; v njej se uči kakih 400 deklet na leto in nekatere jo obiskujejo kar deset let. V okolišju se s klekljanjem ukvarja skoraj dva tisoč žensk, zdaj pa skušajo vse to zaščititi z nadzorovanjem FAO in v okviru Unesca. S tem bi imeli tudi komisijo za ocenjevanje čipk, možnost pridobivanja naslova mojstrice in kriterijev za osnovo ur za pokojnice in odkup izdelkov.

RAST XX I
vabi na
MINITOMBOLO z večerjo
6. junija ob 20. uri
v Slovenskem domu v San Martinu

1. dobitek: Horno Microondas
Multiprocesadora
in še drugi lepi in bogati dobitki

V nedeljo, 31. maja 1992, bo v Slovenski hiši, R. L. Falcón 4158,
v okviru ZEDINJENE SLOVENIJE
spominska svečanost ob 50. obletnici nasilne smrti univerzitetnega profesorja

dr. Lamberta Ehrlicha

Ob 9.30 uri bo v cerkvi Marije Pomagaj sv. maša, nato poklon pred spomenikom padlim. Svečanost bo zaključil univ. prof. g. dr. Milan Komar v veliki dvorani z razmišljanjem o Lambertu Ehrlichu.

Organizatorji svečanosti vljudno vabijo vse slovenske organizacije — Kulturno akcijo, vse mladinske organizacije, Ligo Žena Mati in člane slovenskih Domov, da s svojo udeležbo pri svečanosti počastijo spomin rajnega Ehrlicha, enega neštetihih mučenecv za lepšo bodočnost slovenskega naroda.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebne novice

Rojstvo: Dne 9. maja je bil rojen **Boris Gabrijel Malovrh**, sin Toneta in prof. Irme roj. Perez. *Iskrene čestitke!*

Krst: Zakrament sv. krsta je prejel v

cerkvi Señor de los Milagros v Moronu-
Peter Damjan Kostelec, sin Toneta in Ma-
rije roj. Repovž.
Čestitamo!

Smrti: Na velikonočno soboto je umrla
v Domu sv. Vincencija ga. *Pepca Bačnar*,
stara 87 let; dne 14. maja pa v Lomas de
Zamora ga. *Albina Zidar*, stara 76 let.
Naj počivata v miru!

Petdeseto romanje v Luján

Ko so Slovenci zapuščali rodne kraje in se izseljevali širom sveta, so nesli seboj spomine, narodne tradicije in vero. Pri tej je imela važno mesto pobožnost do Mater božje, zato je v analih slovenskega izseljenstva redno zaznati zapise o romanjih k Marijinim božjim potem.

Tudi v Argentini smo Slovenci obdržali to lepo navado in smo letos že petdeseti prišli v Luján, kjer že dolga leta poleg kipa lujanske Marije kraljuje tudi podoba naše Brezjanske.

Kljub slabemu vremenu je kar lepo število slovenskih družin prišlo 10. maja v Luján, kjer je najprej prelat dr. Alojzij Starc daroval mašo za žive in mrtve Slovence v Argentini. Med pridigo je omenil jubilejno letošnje romanje in dušne pastirje, ki so jih vodili (msgr. Janez Hladnik, msgr. Anton Orehar) ter vabilo slovenskih skofov, da naj se posvetimo Marijinemu srcu. V Sloveniji bo pobožnost kar v treh romarskih cerkvah: na Brezjah, na Ptujski gori in na Sveti gori.

Opoldanski čas so romarji uporabili za kosilo, pogovor z znanci, ki so prišli tudi iz oddaljenih krajev, na primer iz Rosaria in seveda za osebno molitev. Popoldne pa je župnik Jože Škerbec v govoru priporočil molitev rožnega venca, zadoščevanje Jezusovemu in Marijinemu srcu ter poglobiti ljubezen do Boga in bližnjega.

Zatem se je razvila mogočna procesija okoli lujanskega trga, v kateri so se razvrstili otroci, narodne noše, kip lujanske Marije, podoba brezjanske Marije pa svetogorske Mater božje, du-

OBVESTILA

PETEK, 22. maja:
Seja Medorganizacijskega sveta v Našem domu v San Justu ob 20.
NEDELJA, 24. maja:
Žegnanje v Slovenski hiši.
SREDA, 27. maja:
Učiteljska seja v Slovenski hiši ob 20.
SOBOTA, 30. maja:
Country ples festival v San Martinu.
Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.
NEDELJA, 31. maja:
Svečanost ob 50. letnici smrti dr. Ehrlicha v Slovenski hiši ob 9.30 uri.
SREDA, 3. junija:
Spominski sestanek Zveza slovenskih mater in žena z govorom ge. Vere Debeljakove v Slovenski hiši ob 17. uri.
SOBOTA, 6. junija:
Minitombola z večerom RAST XXI v Slovenskem domu v San Martinu ob 20. uri.
NEDELJA, 7. junija:
Spominska proslava v Slovenski hiši.
SOBOTA, 13. junija:
Redni pouk slovenskega Srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15.

Prenavljanje mesta mrtvih

Nad. s 4. str.

bljanskih Žalah, je tesno povezana z imenom arhitekta *Vlasta Kopača*. Mojstrov sodelavec pri projektiranju in izvedbi je predstavljal enega najpomembnejših strokovnjakov ob poseganju prenavljanja Plečnikovega „mesta mrtvih“. Vloga arhitekta Kopača v funkciji arhitekturnega strokovnjaka delovne skupine za prenovo Žal je žirija ocenila kot prispevek stroki, ki zasluži Plečnikovo priznanje.

Mojster *Tone Coren*, obrtnik, ki je ustvaril večino v zadnjem času prenovljenih Plečnikovih elementov iz umetnega kamna, nadaljuje idejo obrtniških mojstrov v Sloveniji ter je zato prejel Plečnikovo priznanje za kvalitetno izvedbo.

Po IN, št. 15

Nedelja, 7. junija

Slovenska hiša

SPOMINSKA PROSLAVA

v počastitev padlih domobrancev in drugih protikomunističnih borcev
ter ostalih žrtev komunistične revolucije v Sloveniji

MALI OGLASI

Splošna pomoč in nasveti o industrijski higieni in varnosti; Tel: 659-3574; Viktor Fekonja
Proyectos de Informática S.A. - Avditorija pri kompjuterjih, programe 3419/91 D.G.I. - Franci Šturm - Emilio Mitre 435 - 13. nadstr. „D“ - Capital - Tel.: 433-1713.

PSIHOANALIZA

Psihoanalitični konzultorij; lic. psih. Marko Mustar; Santa Fé 3228, 3° „M“ - Capital - Tel: 83-7347 in 71-3546.

ELEKTRONIKA

Električni material za industrijo in dom. Elektro Ader - Franci Jarc. Av. Ader 3295 - Munro; Tel.: 766-8947 / 762-1947

Varnostni elektronski sistemi (alarmi) za hiše - tovarne - avtomobile. Inž. Janez M. Petkovšek, Amianot 9969 - Tel.: 769-1791 - Loma Hermosa
Kadar se o računalnikih (kompjuterjih) govori, inž. Janez Kocmur vam poskrbi. Tel.: 651-7459 - Brandsen 2167 - San Justo.

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije, integracije; sredi in petek, od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadstr. „B“ - San Martín - Tel.: 755-1353.

ARHITEKTI

Arh. Aleksander Jure Mihelič - Načrti in vodstvo novih zidanih in prenovitev v Buenos Airesu, Miramaru in okolici. Tel.: 631-9600 in 0291-22977.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk - Tel.: 762-2840.

Turizem Bled - Najugodnejše cene za polet z avionom in turizem po svetu - Tel. 628-9504

LEGAJO N° 3345-82

Počitnice, izleti in potovanja v domovino informacije, hotelske namestitve, avtobusni prevozi, posredovanje vizumov in menjalnice. H. Yrigoyen 2742 - San Justo - Tel.: 441-1264/1265

ADVOKATI

dr. Vital Asič - odvetnik - ponedeljek, sredi, petek od 17 do 19 - Don Bosco 168 - San Isidro - Tel.: 743-5985.

dr. Franc Knaps - odvetnik - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: 45-0320 in 46-7991

dr. Mariano Radonič, odvetnik, od ponedeljka do petka od 17 do 20 ure, Mar del Plata in okolica. Olavarría 2555, Mar del Plata (7600) Tel.: (023) 51-0180/0177

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt - Avellaneda 216 - San Miguel - Tel.: 664-1656.

ZA DOM

REDECORA - Celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge - Bolívar 224 - Ramos Mejía - Tel.: 654-0352.

Matija Debevec - soboslikar. Baryam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - (1826) Rem. de Escalada - Tel.: 248-4021.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt - Pte. Illia (Ruta 8) N° 3113 - (1663) San Miguel - Tel.: 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1.

SDO

SAN MARTIN

SFZ

30. maja ob 21.30 uri

COUNTRY PLES FESTIVAL

Igrala bo edina skupina country music v Argentini
MAX

Sodeluje tudi orkester **HRAST**

Vsi lepo vabljeni!

REŠITEV KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. Orel. 5. Ruto. 9. Sol. 12. Senat. 14. Peterle. 16. Ponoči. 18. Odeja. 20. Tila. 21. Ekipa. 22. Ima. 24. Aron. 26. Nora. 28. Da. 29. Krasota. 31. N. N. 32. Aral. 34. Tale. 36. Rak. 36. Imeti. 38. Isto. 40. Ubi. 41. Oktava. 43. Korobač. 45. Obala. 47. Ara. 48. Ibis. 49. Ušiv.

NAVPIČNO: 1. Os. 2. Rep. 3. Enota. 4. Lani. 6. Upi. 7. Te. 8. Otok. 9. Srepo. 10. Oljarna. 11. Lea. 13. Tolar. 15. Edina. 17. Čarati. 19. Zida. 21. Enolik. 23. Maribor. 25. Osa. 27. Anka. 29. Kleto. 30. Testo. 33. Amira. 35. Rovaš. 37. Tebi. 39. Tabu. 40. Uka. 41. Ali. 44. A b. 46. A. V. (Vespucci).

nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - Monte 1851 - Uraduje od sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

„Zakaj to minljivo si mora nadeti neminljivost, in to umrljivo nadeti neumrljivost.“ 1 Kor 15-53

Sporočamo, da je 9. maja 1992 umrl naš dragi mož, ata, stari ata, brat, gospod

Franc Medle

Zahvaljujemo se g. Jožetu Guštinu za molitve in tolažljive besede, inž. Antonu Matičiču za lep poslovljni govor; vsem prijateljem, znancem in ostalim, ki ste ga spremljali k zadnjemu počitku.

Žalujoci: žena Rezka roj. Intihar, hčerki Lenči in Beti z družinama, brat Janez in sestra Marija z družinama ter ostalo sorodstvo

Caseros, Argentina; Los Angeles, ZDA; Št. Jernej, Slovenija

Gospod: prosimo te, naj živi pri tebi in bedi nad nami, naj on prosi in moli za nas.

Vsem sorodnikom in prijateljem sporočamo prežalostno vest, da je 13. maja 1992 odšel k Bogu po plačilo naš dragi mož, brat, ata, stari ata in stric, gospod

Jernej Škrbec

iz Nadleska št. 27

Spomnite se ga v molitvi!

Za njim žalujejo: žena Vinka, sin Marjan z družino, brata Jože in Stane z družinama, sestre Manica por. Hutchinson, Vera-Pavla, usmiljenka, Ivanka por. Lješkovič z družino, Francka por. Oman s sinom Janijem in ostali sorodniki

Argentina, Kanada, Nadlesk, Mirenski Grad, Kranj, Ljubljana, Reka

Prijateljem, znancem in rojakom naznanjamo, da je 8. maja odšla h Gospodu v 68. letu starosti naša dobra sestra in teta, gospa

Ana Škulj roj. Smole

Zahvaljujemo se vsem, ki ste zanjo molili in se od nje poslovili, še posebno g. Tonetu Bidovcu, ki je daroval pogrebno sv. mašo in opravil molitve ob grobu na pokopališču v San Justu. Zahvala tudi dr. Alojziju Starcu in Jožetu Škerbcu za molitve ob krsti.

Drago sestro priporočamo v molitev.

Žalujoci: sestre Tončka in Ludmila z družinama ter Albinca, brata Ivan in Stanko z družinama, nečak Andrej Filipič z očetom in družino ter drugi sorodniki

Buenos Aires, Bariloche, Ljubljana

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario: Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono y Telefax: (54-1) 643-0241

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 50; pri pošiljanju po pošti pa \$ 55; ZDA in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 100 USA dol.; obmejne države Argentine 90 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 75 USA dol.

Čeke na ime „ESLOVENIA LIBRE“.

Stavljenje in oblikovanje:
MALIVILKO - Telefax: (54-1) 362-7215

Talleres Gráficos „VILKO“ S.R.L.,
Estados Unidos 425 - Tel./Fax.: 362-7215
(1101) Buenos Aires